

Skriftlige spørgsmål fra borgere til byrådet

2.

Forslag vedr. oprettelse af lokalråd i Frederikshavn Kommune

Spørgsmål til kommunalbestyrelsen:

Vil kommunalbestyrelsen arbejde aktivt for, at der oprettes folkevalgte lokalråd i de af kommunens byer og nærområder, hvor borgerne måtte ønske det?

- 1) Vil kommunalbestyrelsen arbejde for at skabe økonomiske rammer for oprettelsen af lokalråd, herunder undersøge muligheden for at finansiere lokalrådene ved hjælp af eksterne midler?
- 2) Vil kommunalbestyrelsen arbejde for, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der beskæftiger sig med spørgsmål vedr. nærdemokrati og lokalråd?

Det kniber med nærdemokratiet

Pr. 1. januar 2007 blev antallet af danske kommuner som bekendt reduceret fra 271 til 98. Samtidig reduceredes antallet af danske kommunalpolitikere fra 4.700 til 2.500. For Frederikshavn Kommunes vedkommende blev antallet af byrådsmedlemmer i de tidligere Skagen, Sæby og Frederikshavn kommuner reduceret fra 59 til 31.

En meningsmåling fra Jysk Analyse i efteråret 2009 viste, at seks ud af ti nordjyder mener, at storkommunerne har øget afstanden til politikerne samt at nærdemokratiet har lidt skade (man kan læse, hvad Nordjyske søndag d. 1. november 2009 i en leder skrev om sagen ved at logge ind på følgende link: <http://www.nordjyske.dk/eavis/index.php?alias=DK-NJ&s=13057&p=391900>).

En folkevalgt pr. 1.000 indbyggere

Hvordan genoprettes nærheden mellem borgere og folkevalgte, hvordan sikres det kommunale nærdemokrati, og hvordan får borgerne i Frederikshavn Kommune mere indflydelse på beslutningsprocessen?

En af måderne er – i lighed med andre danske kommuner - at oprette lokalråd i kommunens byer og nærområder. Oprettelse af demokratisk valgte lokalråd vil øge antallet af folkevalgte byråds- og lokalrådspolitikere, så det kan nærme sig niveauet fra før kommunesammenlægningen. Den ideelle målsætning bør være 1 folkevalgt pr. 1.000 borger (mod i dag 1 folkevalgt pr. 2.000 borgere i kommunen).

Lokalråd hvor?

Idealet bør være oprettelse af lokalråd i de af kommunens byer, der har eget postnummer. Det drejer sig om følgende byer: Skagen (9990), Ålbæk (9982), Jerup (9981), Strandby (9970), Frederikshavn (9900), Sæby (9300), Dybvad (9352) og Østervrå (9750). Andre nærområder, hvor oprettelse af lokalråd kan komme på tale er Hulsig, Kvissel, Skærum, Gærum, Hørby, Lyngså, Voerså og Præstbro, samt evt. andre steder, hvor borgerne måtte føle behov for det.

Lokalråd i Skagen og Sæby

Som minimum – og som en begyndelse - bør der oprettes lokalråd i Skagen og Sæby. De to lokalråd

bør bestå af 7-9 personer valgt på demokratisk vis blandt borgerne i de to lokalområder. Unge under 18 bør have stemmeret til lokalrådsvalgene, der afholdes enten 1) hvert fjerde år sammen med kommunalvalgene, eller 2) hvert andet år. Der vil alt andet lige være større "gennemtræk" i et lokalråd end i en kommunalbestyrelse. For at sikre kontinuiteten skal der kunne indsættes suppleanter, hvis et lokalrådsmedlem fraflytter lokalområdet eller ønsker at udtræde af lokalrådet inden for valgperioden.

Det er vigtigt at skabe mere lokalt demokrati, ellers risikerer vi, at kommunen går i opløsning. Der er opløsningstendenser at spore hos især skagboerne og sæbynitterne. Oprettelse af lokalråd kan være med til at vende utilfredsheden til noget positivt.

Hvad koster det?

Skal et medlem af et lokalråd modtage vederlag? Efter min mening ja. Vederlaget er en påskønnelse af opgavens vigtighed, og vederlaget skal være med til at dække de udgifter, lokalrådsmedlemmet har i forbindelse med lokalrådsarbejdet. Hvor stort bør dette vederlag være? Vederlagets størrelse bør reguleres i forhold til befolkningsunderlaget, men det bør ligge inden for området $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ byrådsvederlag, dvs. 15.500 – 31.000 kr. årligt. Følgende er et bud på vederlagets størrelse i et tænkt "Lokalråd Skagen":

En tredjedel af byrådsvederlaget, svarende til ca. 20.500 kr. om året. Dette beløb skal dække mødevederlag, udgifter til transport, telefon, avis, internet mm. Lokalrådsformanden modtager, hvad der svarer til et halvt byrådsvederlag, dvs. ca. 31.000 kr. årligt.

"Lokalråd Skagen" vil med andre ord koste kommunen 154.000 kr. årligt i vederlag (forudsat lokalrådet består af 7 medlemmer). Hertil kommer udgifter til administration af lokalrådet samt udgifter til afholdelse af valg mm.

Oprettelse af et antal lokalråd, der realiserer idealet 1 folkevalgt pr. 1000 borgere, vil koste kommunen 600-700.000 kr. årligt i vederlag. Et lokalrådsdemokrati kan etableres for et beløb i størrelsesordenen 1-2 mio. kr. årligt, afhængig af, hvor mange lokalråd, der oprettes.

Kommunen bør undersøge mulighederne for at få dækket omkostningerne til etablering og drift af lokalrådene gennem eksterne midler.

Generelt om lokalråd

Lov om kommunernes styrelse (§ 65d) giver en kommunalbestyrelse mulighed for at nedsætte lokaludvalg. Sådan har det været siden 1994.

I nogle kommuner har lokalråd været i funktion i årevis, men mig bekendt har det aldrig været på tale at oprette lokalråd i Frederikshavn Kommune (ej heller i de tidligere Sæby og Skagen kommuner), selv om det på grund af kommunens historie og geografi er oplagt.

Der er langt fra Grenen til Voerså. Der er brug for at uddelegere magten, så kommunalbestyrelsen kan koncentrere sig om de overordnede linjer og overlade til lokalrådene at tage sig af nærområderne. Det handler om nærdemokrati og borgerinddragelse, og det handler om at modarbejde tendensen til, at magten koncentrerer sig i Frederikshavn. Og ikke mindst handler det om at vende den spirende utilfredshed til noget konstruktivt og fremadrettet.

Med kommunesammenlægningen er der opstået et demokratisk underskud. Oprettelse af lokalråd kan være med til at vende den uheldige udvikling. Oprettelse af lokalråd er den bedste garant for, at borgerne inddrages mere aktivt, således at det potentiale, der findes lokalt, kan udløses. Nærdemokrati handler derfor også om udvikling af kommunen.

Hvilke opgaver tager lokalrådene sig af?

Lokalråd – eller "lokaludvalg" som de benævnes i lovteksten - deltager i den kommunale beslutningsproces i sager, der har særlig betydning for lokalområdet. Lokalrådene kan f.eks. have til opgave at afgive hørings svar til kommunen, fremsende forslag til kommunalbestyrelsen og udtale sig internt i kommunen eller til eksterne myndigheder. Lokalråd kan desuden have til opgave at uddele kommunale midler (dette kræver dog et regulativ, der skal godkendes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt af kommunalbestyrelsen). Lokaludvalgenes medlemmer skal formelt set vælges af kommunalbestyrelsen. Nogle steder sker dette på baggrund af en indstilling fra lokalrådets foreninger, organisationer, brugerbestyrelser mv. I Frederikshavn Kommune bør vi imidlertid vælge en fremgangsmåde, hvor lokalrådene sammensættes ved demokratiske valg, og så efterfølgende godkendes af kommunalbestyrelsen. Formelt set kan man se lokalrådsvalget som en vejledende afstemning.

"Lokaludvalgsmedlemmer vælges for en valgperiode", står der i Lov om Kommunernes Styrelse (hermed menes velsagtens en 4-årig periode), men der kan være god grund til at afholde lokalrådsvalg hyppigere end kommunalvalg. De to former for forsamlinger appellerer nemlig ofte til forskellige typer mennesker. Borgerne bør have mulighed for at overvære lokaludvalgets møder ligesom de skal kunne deltage i arbejdsgrupper, høringer, arrangementer og lign.

Oprettelse af lokalråd har en række klare fordele, når det gælder nærdemokrati og borgerinddragelse, men der er også begrænsninger:

Styrker

Lokaludvalg har som lokalt forankret aktør mulighed for at have en tættere kontakt med borgerne i et lokalt område end kommunalbestyrelsen. Samtidig kan lokaludvalg påpege lokale synsvinkler på sager og have overblik over kommunens aktiviteter i lokalområdet. Lokaludvalg kan desuden medvirke til at sikre borgerinddragelse i beslutningsprocesser.

Begrænsninger

Lokaludvalg kræver et juridisk grundlag, hvilket kan gøre det tungt at arbejde med samt give begrænsninger i lokaludvalgenes udfoldelsesmuligheder. Lokaludvalg appellerer ikke til alle typer af borgere, da det kræver deltagelse over en valgperiode. Beslutningsprocesserne i kommunen kan ligeledes blive forlænget, når lokaludvalg skal inddrages.

Lokalråd, hvordan?

I andre danske kommuner er det normalt kommunalbestyrelserne, der "håndplukker" lokalrådsmedlemmerne, ofte efter indstilling fra lokale foreninger. I Frederikshavn Kommune bør lokalrådene imidlertid sammensættes ved demokratiske valg, hvor enhver borger i det pågældende lokalområde har

stemmeret og kan stille op. Det bør desuden tilstræbes, at personer under 18 år også får mulighed for at deltage i lokalrådsvalget og blive valgt til lokalrådet.

Når borgerne ved særlige lokalrådsvalg har sammensat lokalrådene, bør kommunalbestyrelsen tage valgresultatet ad notam, medmindre tungtvejende grunde strider herimod. Lokalrådene bør sammensættes nedefra - af borgerne selv - og ikke håndplukkes af kommunalbestyrelsen eller de politiske partier. Partier og foreninger har naturligvis lov til at opstille kandidater til lokalrådene, men det er vigtigt, at lokalrådene ikke kommer til at ligne små miniatureudgaver af kommunalbestyrelsen eller fællesbestyrelser for lokale foreninger.

Lokalrådene skal ikke være store mastodontforsamlinger. Antallet af medlemmer i de enkelte lokalråd bør som nævnt afpasses efter befolkningsgrundlaget i det pågældende lokalområde.

Der er praktiske fordele ved at afholde kommunalvalg og lokalrådsvalg samtidig. Det bør imidlertid undersøges, hvorvidt det er muligt at afholde lokalrådsvalg oftere, fx hvert andet år.

Oprettelsen af lokalråd kunne evt. kædes sammen med en reduktion i antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer, men slutresultatet bør under alle omstændigheder være *mere* demokrati.

Med venlig hilsen,
Jan Andersen,
Koktvedvej 81, st.th.
9900 Frederikshavn